

Ya'a tse'e je mumejtsk nák juu' ve'e je Pablo tyuknuja'yi je jaanchja'vivatajk jep Corinto

¹ Atse'e je Pablo, je Nte'yam ątse'e xvinkoɔn jets ątse'e n'ítut je Jesucristo je kyukátsiva. Ats jets je n'útsamda je n'ajchamda Timoteo, máyam aatse'e je Dios ntuknukexta je jaanchja'vivatajkta juu' ve'e nay'amojkijidup jem coriintovit kyajpuń kajxm, jets nujom je Nte'yam je jyayu juu' ve'e ijttup jem acáyait y'it jootm. ² Je Nte'yam, juu' ve'e nTee'imdup, jets je nMajá Vintsánamda Jesucristo, je'e tse'e mkunoo'kxjadap jetse'e m'ijttinit je y'oy joot maattha.

Ku je Pablo chaachpaaty

³ Yakmaja yakjaancha tse'e y'ijtnit je Nte'yam, je nMajá Vintsánamda Jesucristo je Tyee', je nTee'amda, juu' ve'e xnu'ixkädaakumdup jetse'e xyakjot'amájimda. ⁴ Je'ets ąatse'e xyakjot'amájip pan ti tsaachpaatun ąatse'e nyaknajxyp, ax ve'emts ąatse'e nyakjot'amájiduvat pan pan jatye'e tsaachpaattup je jot'amajin maat juu' ąatse'e je Nte'yam xmooyp ku ąatse'e ntsaachpaa'ty. ⁵ Ku ąatse'e ntsaachpaa'ty ax jo'n je Cristo chaachpaaty jo'n, je'e kajx ku ąatse'e to'k muk n'it je'e maat, nay ve'empats ąatse'e je Cristo xyakjot'amaja je'e kajx ku ąatse'e to'k muk n'it je'e maat. ⁶ Je'e kajxts ąatse'e ntsaachpaa'ty jetse'e

xjayejpinit je jot'amajin jets je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Je Nte'yam aatse'e xyakjot'amájip, ve'emts miitse'e aats kajx mjot'amájiduvat jetse'e xmuténadat je tsaachpaatun, ve'em ax jo'n aatse'e je tsaachpaatun nmutena. ⁷ To'k aaj to'k joottts aatse'e njava jets tam miitse'e mnaajk'lítjada je Nte'yam maat. Kux ku xa miitse'e je tsaachpaatun xyaknaxta, ve'em ax jo'n aatse'e je tsaachpaatun nyaknajxpa, myakjot'amájijiduvapts miitse'e je Nte'yam, ve'em ax jo'n aats je'e ve'e xyakjot'amaja.

⁸ Utsta ajchta utsta tsaa'ada, ntsajkp xa atse'e jetse'e xnujávadat vintso atse'e ntsaachpaaty jem ásiait y'it joottm, va'ajts makka xaj'e ve'e tyun'ijt, ve'emts atse'e n'ukvinmaajy jets ka'a atse'e kun'amáqadaagui je tsaachpaatun, kunku'oo'ki atse'e. ⁹ Ve'em atse'e nnayja'viji ax jo'n je jayu pañ pane'e je y'oo'kun kutükani. Ni vinxúpats atse'e xka'o'yixji jets atse'e kunkukeek je tsaachpaatun. Je'e kajxts ya'a ve'e tyoojnji kyojtsji jets atse'e viinm nkanayjávajat, je'e ve'e jets atse'e to'k ka'ajyji nnapyámjut jem je Nte'yam y'am kya'm, juu' ve'e je oo'kpatajk duvakjoojntykpajknuvap. ¹⁰ Je Nte'yam xa atse'e x'ix xjayejp ku atse'e makka je aja'vin je atsa'kin nyaknajxy, je'ets atse'e xjaal'k'íxup xjaal'kjayépup ku atse'e je aja'vin je atsa'kin njaa'kyaknáxut. To'k aaj to'k joottts atse'e vinjava ntañ jets atse'e xjaal'k'íxut xjaal'kjayéput ¹¹ je'e kajx ku aats miitse'e xputákada ku atse'e xnutsapkotsta. Ax pañ numayts atse'e je jayu xnutsapkotsta, ve'em tse'e numay je jayu je Nte'yam dukukojtsjadat je maa'yun kajx juu' atse'e je Nte'yam xtoojnjip.

Pan tyajx kajxe'e je Pablo kyanujkx jep Corinto

12 Jeja xa ve'e to'k vijjn juu' atse'e ntukxoojntkp, je'ets je'e ve'e ku atse'e nkatinatyukjávaja jets atse'e va'ajts aaj va'ajts joöt jets to'k aaj to'k joöt ntsuuna yaja naxvijjn, ax nuyojkts atse'e nxoonduk ku atse'e ve'em nmaajk'ítju miits maattta. Je Nte'yam atse'e xtoojnjip je maa'yun jets atse'e ve'em njoojntyka; ka'a atse'e njoojntyka je naxvijjn nit jayu je vyinma'yun kajx. **13** Je'ejyjits ats miitse'e ntuknuja'yidup juu' ve'e m'o'yixjudup jetse'e xkótstat jetse'e xvinmótudat, n'a'ixpts atse'e jets va'ajtse'e xvinmotukáxtat, **14** ve'em tse'e mxoonduktat ats kajx ku ve'e myiinnuvat je nMajá Vintsánamda Jesús, nay ve'empats atse'e nxoojntkpat miits kajxta van'it.

15 Kux atse'e nnasja'vi jets mjayejptupe'e je vinma'yun ats kajx, ve'em ax jo'n atse'e je vinma'yun njayep miits kajxta, je'e kajxts ats miitse'e ojts n'ukku'ixuva'anda jetse'e ve'em kumxoojntkti ku ats miitse'e mejtsk nax ojts kunku'ixta. **16** Njatsojk xa atse'e jetse'e kunku'ixti naxyji ku atse'e nmijjn yaja macedóniait y'it jaat, jetse'e ux'oök kun'avimpijtidinuva, van'itts atse'e xputákadat ku atse'e nnajkxut jem judéait y'it joötm. **17** ¿Ka'a ats vine'e oy mpayo'y ku atse'e ve'em nmupaqajmtki? ¿Ve'eme'e mvinmayda jets ve'em atse'e juu' nnupaqamduka ax jo'n je jayu juu' ve'e duyaktoondup je y'avintso vinma'yun?, juu' ve'e vaandup jets ve'em, óyame'e ve'em dukakutyonuva'anda. **18** Ax ñuja'vipts je'e ve'e je Nte'yam jets ka'a ats miitse'e nnajmada "ve'em" ku atse'e nkakutyonuva'añ je n'ayook. **19** Kux

je Jesucristo, je Nte'yam je y'Onuk, je'e juu' ve'e jye'e ąats miits ntuknuja'vidu, ąts maat je Silas jets je Timoteo, ni vin'itats je'e ve'e kyava'añ "ve'em" ukpu "ka'a" jetse'e dukakutyún je y'ayook, kyutyuump xa je'e ve'e juu' ve'e kyajtsp. **20** Kux nujom je vaanduk juu' ve'e je Nte'yam myasook, je Cristo kajx xa je'e ve'e yakkutyún. Je'e kajx tse'e nyakmájimda nyakjaanchimda je Nte'yam ku ve'e nva'numda "Amén", ve'em tse'e nnukojspejtumda juu' ve'e je Nte'yam tyuump kyajtsp je Jesucristo kajx. **21** Ax je Nte'yamts je'e ve'e juu' ątse'e makk xyak'ijtp to'k muk je Cristo maat, je'ets ątse'e xvinkoon **22** jetse'e dukejx je Espíritu Santo jetse'e y'ijtnit yam ąts nja'vin kajxm, ve'emts ątse'e xtuknuja'vi jets njayejpnup ątse'e je y'oy je'e juu' ve'e miinnup.

23 Nuja'vipts je'e ve'e je Nte'yam jets ka'anum ąts miitse'e nku'ixta, kux je'e ątse'e ntsojk jetse'e xmasooktinit je mtókinda, ve'emts ąts miitse'e nkayaktsaachpaa'ttat. **24** Ka je'epts ątse'e n'íxtip vintso ąts miitse'e juu' ake'e'y ntukjaanchjávadat, kux je jaanchja'vin kajxe'e makk mnaajk'ítjada to'k muk je Jesucristo maat. Je'e ątse'e n'íxtip vintso ąts miitse'e mputákadat jetse'e ooy je xoojntkun xtunjayéptat.

2

1 Je'e kajxts ątse'e mpayo'y jets ka'a ąts miitse'e nyaktsaachvinmaaydinuvat ku ąts miitse'e najkx nku'íxtinuva. **2** Kux pán ąts miitse'e kunyaktsaachvinmáyda, ¿pants je'e ve'e juu' ątse'e xyakxoondukup? Miitsjyam xa je'e ve'eda juu' ątse'e kunyaktsaachvinmaaydi. **3** Je'e kajxts

ats miitse'e ve'em nmuja'yidi kux ka'a atse'e nnajkxuvaajñ joma ve'e miitsta jets ats miitse'e kunku'íxtinuva je tsaachvinma'yun maat, miitsta, juu' atse'e kuxyakxoojntkti. Nayja'vijinup atse'e tyuva jets ku atse'e nxoqonduk, mxoojntktuvapts miitse'eda. ⁴ Kux ku xa ats miitse'e nnuja'yidi, va'ajts tsaachvinmaaypts atse'e nve'na jets atse'e ooy ntunnavyinma'yunmoojyji, yaaxts atse'e. Ax ka je'e kajxapts ats miitse'e nnuja'yidi jetse'e nyaktsaachvinmáydat; je'e kajxe'e jetse'e xnujávadat jets ooy ats miitse'e ntuntsokta.

Ku je Pablo vyaajñ jetse'e je jayu yaktokinmee'kxut

⁵ Ax pan jem tse'e juu' ve'e je tsaachvinma'yun duyakjéjido, ka átsjyapts je'e ve'e xyaktsaachvinmaaydu, nay ve'empa ve'e anañujoma miitsta. ⁶ Je tsaachpaatun juu' ve'e mpaajmjidu je jayu juu' ve'e myaktsaachvinmaaydu, va'ants vanxupji du'itü; ⁷ ñojk'óy mœe'kxjada je tyokin jetse'e xyakjot'amájadat kux ku ve'e je tsaachvinma'yun dukamuténat. ⁸ Je'e kajxts ats miitse'e nmunoo'kxtukta jetse'e xtuknuja'vidinuvat jets mtsojktup miits je'e ve'e. ⁹ Je'e kajxts ats miitse'e nnuja'yidi jets atse'e nnujávat pan mkatsupajktup ijke'e. ¹⁰ Je jayu juu' miitse'e mtokinmee'kxtup, ntokinmee'kxpapts ats je'e ve'e. Jets je'e juu' atse'e tuntokinmee'kx, pan jeme'e je tyokin jets atse'e nmœe'kxut, miits kajxtats atse'e ve'em tuñtún jeja je Cristo vyinkujk, ¹¹ ve'em tse'e je Satanás nka'itumo'yumdat jetse'e xkah'amäadaaguimdat, kux nmuja'vimdup xa uu'me'e jets ti ve'e ñupaajmtkip.

Ku je Pablo ñavyinma'yunmoojyji jep Troas

¹² Ku ətse'e nje'y jem trooasit kyajpuñ kajxm, ooysts ətse'e xtun'o'yixji jets ətse'e je jayu nvaajnjidi je oy kats je oy ayook, ¹³ ax ka'ats ətse'e to'k aaj to'k joot n'ijt kuxxe'e qts nkapaaty je n'útsamda je n'ajchamda Tito. Je'ē kajxts ətse'e jem ntsoo'nni jets ətse'e nje'y yaja macedóniait y'it jaat.

Juu' ve'e maqdaaktup je Cristo kajx

¹⁴ Kukajtsja tse'e je Nte'yam dutsak, je'ē əatse'e xa'ma kajx xyakmaqdaakp je Cristo Jesúš kajx. Ijpts əatse'e ve'em ax jo'n je pa'ajk xoo'kpa juu' ve'e duyakpa'ajkxoo'kpajkkajxp to'k je tajk, ijpts əatse'e je jayu ntuknujava je Nte'yam je kyats je y'ayook vinxup to'k it to'k naxvijn. ¹⁵ Kux ve'em xa əatse'e je Nte'yam xjayep ax jo'n əatse'e kun'ijt je pa'ajk xoo'kpa juu' ve'e je Cristo kudujayep, ntuknuja'vipts əatse'e je kyats je y'ayook pən pən jatye'e je tyokin nuvaatsjudup jets nay ve'empa pən pən jatye'e vintókidup. ¹⁶ Je'ē pən pən jatye'e vintókidup, ve'ems əats je'ē ve'e xjávada ax jo'n juu' ve'e oo'k jetse'e xyuu'k, je chaach-paatunts əatse'e n'ava'nip; ax je'ē tse'e pən pən jatye'e je Nte'yam yaktsookjudup, ve'ems əats je'ē ve'e xjávada ax jo'n je pa'ajk xoo'kpa, xa'ma kajx tse'e jyoojntykidinit je'ē kajx juu' əatse'e je jayu nvaajnjidup. ¿Ax pants n'ite'e o'yixjup jetse'e ya toonk dutónut? ¹⁷ Ax ka'ats əatse'e nve'ema ax jo'n je numay jayu juu' ve'e dutukmeempajktup je Nte'yam je y'ayook; to'k mukts əatse'e n'it je Cristo maat, to'k aaj to'k joottas əatse'e je jayu juu' nvaajñja je ja je Nte'yam vyinkujk, juu' əatse'e xkejxp.

3*Ñumájip tse'e ooy je nam kojtstán*

¹ Ku ąatse'e ve'em nva'añ, ɿjidu'ume'e mvin-mayda: "Jado'k nax tse'e je Pablo ñay'oñukótsaja"? ɿUkpu tsojkjup vine'e jets aats miitse'e ntuk'íxtat je nák joma aats miitse'e x'oñukótsada ku ąatse'e je jayu nvaajnjada je Nte'yam je y'ayook, ukpu je nák joma ąatse'e je jayu x'oñukótsada ku aats miits je'e ve'e nvaajnjada? ² Ax ka'a tse'e. Miits xa ve'e viinmda ax jo'n je nák joma ąatse'e nyak'oñukótsa. Jyapana pan pane'e du'ixp vintso ve'e je Nte'yam maat mnapyqajmjidini jetse'e xmasoóktini je mko'oy joojntykinda, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e dunuujávat jets je Nte'yam kajx ąatse'e juu' ntuujn nkajts ku ąatse'e n'ijt miits maattta. ³ Miitsta xa ve'e ax jo'n je nák juu' ve'e je Cristo viinm kudujaajy aats kajx, ka'a tse'e je tinta maat jya'a ukpu jem tsatssets kajxm yukja'a, jem tse'e mja'vin kajxmda je Nte'yam je y'ayook tyañ je Espíritu Santo kajx, juu' ve'e ijtp jem je joojntyk Nte'yam jya'vin kajxmpa.

⁴ To'k aaj to'k joöt ąatse'e ve'em nva'añ kuxxe'e aats je ja je Nte'yam vyinkujk njaanchjáva jets je Cristo kajx ąatse'e juu' ntuujn nkajts ku ąatse'e n'ijt miits maattta. ⁵ Ka'a ąatse'e x'o'yixju jets ąatse'e ya toonk ntónut aats ya n'avintso vinma'yun kajx, je Nte'yam kajx je'e ve'e juu' ąatse'e ntuump nkajtsp.

⁶ Je Nte'yam kajx xa ąatse'e x'o'yixju jets ąatse'e je jayu nvaajnjada je nam kojtstán juu' ve'e je Nte'yam yaktaan. Ka'a tse'e ya nam kojtstán ax jo'n je pava'nun juu' ve'e je Moisés yakmooy. Kux je pava'nun juu' ve'e je Moisés yakmooy,

je'ē tse'e du'ava'ni je tsaachpaatun kux'e je jayu dükakutyún je pava'nun. Ax ya nam kojtstán, je oy kats je oy ayookts ya'a ve'e juu' aatse'e je Espíritu Santo xmooyp, je Espíritu Santo, juu' ve'e je jayu dujoojntykinmooyp. ⁷ Ku ve'e je Moisés vyajntyk jem kopk kajxm maat je pava'nun juu' ve'e jem tsatsets kajxm yukja'a, ka'a tse'e je israeejlit jayu dumuténidi jetse'e du'ixtat je Moisés je vyiijn je y'aaj kux'e ooy tyun'ajaj tyun'atu'kx. Oyame'e ooy tyun'ajaj tyun'atu'kx, vintoki tse'e je y'ajajtk. Oyame'e je majin maat ooy tyun'ijt je pava'nun juu' ve'e je tsaachpaatun du'ava'nip kux'e je jayu dükakutyonda, ⁸ ¿ax vintsots je'e vine'e nuyojk dükajaa'knümáyat je oy kats je oy ayook juu' aatse'e je Espíritu Santo xmooyp? ⁹ Oyam tse'e je majin maat ooy tyun'ijt je pava'nun juu' ve'e je tsaachpaatun du'ava'nip, nuyojkts je'e ve'e ooy je majin dutunjayep je kats je ayook juu' aatse'e je jayu nvaajnjip, je'ets je'ē ve'e vintso ve'e je Nte'yam je jayu dükatokimpum. ¹⁰ Kux je pava'nun, je majin maat je'ē ve'e y'ijt; ax ka'a tse'e uxyam je majin du'ukjayejpni kux nuyoijke'e ooy je majin dutunjayep je nam kojtstán. ¹¹ Ax ve'em tse'e, óyame'e ñümaja y'ijt juu' ve'e najx, ax nuyojkts je'ē ve'e ooy dutunjaaknumája juu' ve'e taannup xa'ma kajx.

¹² Je'ē kajx tse'e, kux'e aats je Nte'yam xyaktaajnji je nam kojtstán juu' ve'e je majin ooy dutunjayejpp, to'k aaj to'k joottts aatse'e je jayu nvaajnjada je oy kats je oy ayook. ¹³ Ka'a aatse'e ve'em njátuka ax jo'n je Moisés jyatki ku ve'e ñavyinvajji jetse'e je israeejlit jayu duka'ixtat ku

ve'e kyoo'k'ajajni kyoo'k'ata'kxni je vyiijn je y'aaj.
14 Ax ka'a tse'e je israeejlit jayu d^uvinmótudi
ti ve'e je Nte'yam chajkp. Uxyam paatna tse'e
d^ukavinmótuda ku ve'e d^ukötsta je jujpit kojtstán,
kux makke'e je kyuvajkta, ve'em tse'e y'itta ax jo'n
vinjuu'x je jya'vinda kuy'ijt. Ax ku tse'e je jayu
to'k muk y'itta je Cristo m^aat, ve'em tse'e y'itta
ax jo'n kuyakvinjoo'xvaatstini. **15** Kux ve'em je'e
ve'e je israeejlit jáyuda ax jo'n vinjuu'x je jya'vinda
kuy'ijt, uxyam paatna tse'e d^ukavinmótuda je
Moisés je jyatyán ku ve'e d^ukötsta. **16** Ax ku tse'e
je jayu vyinmayumpitta jetse'e ñapyámjada jem
je Maja Vintsán y'am kya'm, ve'ems je'e ve'e ax
jo'n kuyakvinjoo'xvaatstini, vyinmótudinupts je'e
ve'e je oy kats je oy ayook. **17** Je Maja Vintsán jets
je Espíritu Santo, to'kjits je'e ve'e je vyinma'yunda.
Ax ku tse'e je Espíritu Santo jem je jayu jya'vin
kajxm y'it, o'yixjup tse'e je jayu jetse'e d^utónut juu'
ve'e je Nte'yam chajkp. **18** Je'e kajx tse'e n'ijtumda
ax jo'n je jayu juu' ve'e kavinjuu'xap, n'íxumdup
ts'e'e je Maja Vintsán je myajin, jets vintso ve'e
ya it ñaxy, ve'em tse'e xyaktikts'ataqatsumda jetse'e
ve'em n'ijtumdinit ax jo'n je Maja Vintsán. Je'ets
je'e ve'e tyuump je Espíritu Santo.

4

1 Ax je'e kajx tse'e kux'e je myaa'yun kajx
aatse'e je Nte'yam xmoojy ya toonk jets aatse'e
je jayu ntuknujávadat je oy kats je oy ayook, ni
vin'ítats aatse'e nkajotmootska. **2** Ka'a aatse'e
ntun nkats juu' ve'e ayu'uts ukpu juu' ve'e
kutso'oy, ka'ats aatse'e juu' ntun jets aatse'e je
jayu nvin'aa'nut, ni ka'ats aatse'e je Nte'yam je

y'ayook nyaktíkuts; je'e aatse'e n'ava'nip juu' ve'e tyúvam jeja je jayu vyinkujk jets jeja je Nte'yam vyinkujk. Ve'em aatse'e njoojntyka jetse'e je jayu dunuñávadat jets pyaatyp y'akeeguij je'e ve'e aats ya njoojntykin maat je Nte'yam je y'ayook. ³ Ax pan jem tse'e je jayu juu' ve'e dukavinmótudup je oy kats je oy ayook juu' aatse'e n'ava'nip, je'ets je'e ve'eda pan pan jatye'e du'anajkxidup je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup. ⁴ Je ko'oyjáyuvap juu' ve'e duyakkutojkjip je jayu juu' ve'e duts'o'xpajktup je Nte'yam, je'e tse'e duyakvinmamya't pan pan jatye'e dukajaanchja'vidup je oy kats je oy ayook, ve'em tse'e je ayook kyatákat jem jya'vin kajxmada jetse'e dukavinmótudat jets ooeye'e je majin dütunjayep je Cristo, myaqatnavyaatjupts je'e ve'e je Nte'yam viinm. ⁵ Ax juu'ts aatse'e je jayu nvaajnjidup, ka'ats aats je'e ve'e ve'em ntun jets aatse'e je jayu xyakmájat; je Jesucristo jye'ets aats je'e ve'e je jayu nvaajnjip, je'e tse'e je nMaja Vintsánamda, jets aats, nmutoondup nmupajktupts aats miitse'e jetse'e nuyoik xjaanchjávadat je Jesucristo. ⁶ Kux nay je'ejyam je Nte'yam, juu' ve'e dupavaan jetse'e je ajajtk jyéyat joma ve'e je akoo'ts it, je'e tse'e dukujajp dukutá'kxp yam nja'vin kajxmamda, ve'em tse'e nnuja'vimda jets ooeye'e je majin dütunjayep je Nte'yam. Je Jesucristo kajx tse'e ya nuja'vin njayejpumda, je'e tse'e je Nte'yam je myajin je jyaanchin duyaknuke'xnatajkip.

Y'a'ixts je'e ve'e je Pablo ku ve'e dujayejpnit je nam ni'kxukopk

⁷ Ax ya nuja'vin juu' ve'e njayejpumdup, je oy kats je oy ayookts ya'a ve'e, ya'a tse'e duunu'oyikajxp. Je'e kajxts aatse'e je Nte'yam xtukkatajki ya ayook jetse'e oy kye'exut jets je Nte'yam je kyutojkun kajx aatse'e juu' ntun nkats, ka aats ya n'avintso_ vinma'yun kajxape'e, aats, juu' ve'e ve'em ijttup ax jo'n je naxto'ts. ⁸ Ax ve'em tse'e, óyam aatse'e ntsaachpaa'ty, ka'ats aatse'e ntsaachvinmáy; óyam aatse'e nkanujava ti aatse'e ntónup, ka'ats aatse'e nmay ntaj; ⁹ óyam aatse'e je jayu xjomtún xtitún, ka'ats aatse'e je Nte'yam xmasa'ak; óyam aatse'e n'it ax jo'n je jayu juu' ve'e naxkada'akyani, ka'ats aatse'e nvintoki. ¹⁰ Oyjoma pān joma aatse'e nnujkx, jemts aatse'e kutsa'aga jootm n'it jets aatse'e n'oo'kut. Ve'em ax jo'n je Jesús jem kutsa'aga jootm y'ijt, nay ve'emts aatse'e jem kutsa'aga jootm n'it, ve'em tse'e nuke'xnatáka tyánut aats kajx jets joojntykipe'e je Jesús. ¹¹ Kux namvaat aatse'e njoojntyka yaja naxviijn, x̄a'ma kajxts aatse'e je oo'kun nvintena je Jesús kajx, ve'em tse'e nuke'xnatáka tyánut aats kajx jets joojntykipe'e je Jesús. ¹² Ax ve'em tse'e, jem aatse'e kutsa'aga jootm n'it jets aatse'e n'oo'knit; ax miitsta, je Cristo kajx tse'e mjoojntykada kux'e aats ve'em ntun.

¹³ Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán vy'a'añ: "Njaanchja'vi atse'e, je'e kajxts atse'e nkajts." Jidu'um tse'e vy'a'añ. Nay ve'empa aats, njaanchja'vip aatse'e, je'e kajxts aatse'e nkats. ¹⁴ Ve'emts aatse'e nnujava jets je Nte'yam, juu' ve'e duyakjoojntykpajknuva je Maja Vintsán Jesús, je'ets aatse'e xyakjoojntykpajknuvap je

Jesús kajx, nay ve'empats miitse'e myakjoojntykpajkjidinuvat, jetse'e xyakje'yumdinit jem je'ę vyinkojkm. ¹⁵ Nujom ya'a ve'e, miits je m'o'yin kajxtats je'ę ve'e. Kux ve'em ax jo'n ooy tyunnuyoka je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnijip, je'ę ve'e ku ve'e ooy tyunnuyoka je jayu juu' ve'e je Nte'yam dujaanchja'vidup, numay tse'e je Nte'yam dukukojtsjadaat jetse'e duyakmájadat duyakjaanchadat.

¹⁶ Je'ę kajxts aatse'e jot'amaja n'it; óyam xa ve'e aats ya nni'kx ya nkopk myaj'onuki'ataqatsni, makkipajk'ataqatsp tse'e aats ya njoot ya nja'vin jóvum xaj. ¹⁷ Juu' jaty tsaachpaatun aatse'e nyaknajxyp ku aatse'e njoojntyka yaja naxviijn, ve'e'njits je'ę ve'e jetse'e jatyji ñaxy; ax nuyojk tse'e ooy je majin juu' aatse'e njayépup ku aatse'e n'ijtnit je Cristo maat xä'ma kajx. ¹⁸ Ka'a xa aatse'e nyakvinkopka juu' ve'e yak'ixp, je'ę ve'e juu' ve'e kayak'ixp. Kux juu' xa ve'e yak'ixp, kutókiyupts je'ę ve'e; ax juu' tse'e kayak'ixp, xä'ma kajxts je'ę ve'e y'it.

5

¹ Kux nmuja'vinup aatse'e jets ku ve'e aats ya nni'kx ya nkopk kyutókiyut, ve'em ax jo'n to'k je tajk kyutóki jo'n, xmooynupts aatse'e je Nte'yam je ni'kx je kopk joma aatse'e ntsaqanat, juu' ve'e ka je jayu púmap, juu' ve'e xä'ma kajx ijtnup jem tsapjoqt. ² Namvaat aatse'e njayep ya ni'kx ya kopk juu' ve'e uxyam, ve'emts aatse'e ax jo'n je ta'axtajk y'uj ya'axy ku ve'e je y'ónuk duyakke'exuva'añ, ooyts aatse'e ntuntsák jets aatse'e je Nte'yam xmooynit je ni'kx je kopk

juu' aatse'e njayejpnum jem tsapjootm ³ jets aatse'e ve'em nka'itut ax jo'n je jayu juu' ve'e nuva'ajts axva'ajts. ⁴ Tsaachvinmaaypts aatse'e kux'e' aats ya naxvijnit ni'kxukopk njayep, ntsaachja'vipts aatse'e ax jo'n aatse'e yaja n'it; ka je'eps aatse'e ntsajkp jets aatse'e je Nte'yam ya pak ni'kxukopk xyakkeekjat, je'e aatse'e ntsajkp jets aatse'e xmooynit je nam ni'kxukopk. Ve'em tse'e ya ni'kx ya kopk juu' aatse'e njayepp, juu' ve'e oo'kp, ve'em tse'e vyimpijtnit to'k je ni'kx je kopk juu' ve'e ni je vin'ita koo'k'oo'knup. ⁵ Je Nte'yam tse'e viinm dunupaajmtki jetse'e ve'em tyónjut kyótsjut, je'e tse'e dukejx je Espíritu Santo jetse'e y'ijtnit yam aats nja'vin kajxm jets aats ya'a ve'e xtuknujava.

⁶ Je'e kajxts aatse'e xa'ma kajx n'it to'k aaj to'k joot jets aatse'e nnujava jets namvaat aatse'e ya ni'kx ya kopk njayep, ka'ats aatse'e n'it jem je Maja Vintsán vyinkojkm; ⁷ kux je'e xa aatse'e n'a'ixp juu' ve'e kayak'ixp, ka je'ep juu' ve'e yak'ixp. ⁸ To'k aaj to'k joot aatse'e n'it, njatsajkpts aatse'e jets aatse'e ya nni'kx ya nkopk nmqatnavya'kxjut jets aatse'e n'ijtnit joma ve'e je Maja Vintsán. ⁹ Je'e aatse'e nyakvinkópkip jets aatse'e ntónut juu' ve'e je Maja Vintsán chajkp, pan njayepp aatse'e ya nni'kx ya nkopk uk pan ka'a. ¹⁰ Kux to'k ka'ajyji ve'e je jayu duvinténidinit je Cristo jetse'e yaktokimpayo'ydinit, ve'em tse'e to'k jado'k yakmooydinit juu' ve'e tukkadaakjudup, pan oy uk pan ka oy je'e ve'e juu' ve'e tudemtonda tudukotsta ku ve'e je ni'kx je kopk maat tuy'itta.

Vintsq je jayu je oy joot dujayéptat je Nte'yam

maat

11 Kux aatse'e nnujava vintso je'e ve'e ku ve'e je Nte'yam yaktsa'aga, je'e kajxts aatse'e n'ix pan vintso aatse'e je jayu ntukpákut je tuvutoo!. Ñujalvip tse'e je Nte'yam vintso aatse'e njáyuba njoojntyka, n'a'ixpts atse'e jets mnuja'vidupe'e jets oy je'e ve'e juu' aatse'e ntuump nkajtsp. **12** Ka'ats atse'e ve'em nva'añ jets aatse'e nnamyájajat, je'e atse'e ntsajkp jetse'e xnujávadat jets oy je'e ve'e juu' aatse'e ntuump nkajtsp, ve'em tse'e m'o'yixjadat jetse'e xyak'amo'ottat je jayuda juu' ve'e namyájijidup je'e kajxta pan pan jatye'e dutoondup juu' ve'e je numay jayu chojktup jetse'e dukayakvinkópkada vintso ve'e je jayu je jyootta je jya'vinda. **13** Jeme'e je jayu juu' aatse'e xtijtup ka víjap. Ax pan ka víjapts aatse'e, je Nte'yam kajxts je'e ve'e; ax pan vijts aatse'e, miits kajxta tse'e. **14** Je tsojkun juu' ve'e je Cristo pyaam yam aats nja'vin kajxm, ya'ats aatse'e xka'mip, kux nmuja'vinup aatse'e jets je'e ve'e to'k xku'oo'kimdu. Ax je'e kajx tse'e kuxe'e to'k ka'ajyji je jayu duku'oo'ki, to'k ka'ajyji tse'e je jayu y'it jem je oo'kun kya'm. **15** Ax je'e tse'e uk'oo'k anañujoma je jayu kajx jetse'e jyoojntykidinit ka je y'avintso vinma'yn kajxapta, je Cristo kajxe'e, je'e juu' ve'e uk'oo'k je'e kajxta jetse'e jyoojntykpajknuva. **16** Ka'a tse'e je jayu dunujávada vintso ve'e je jayu je jyáyuvinda je jyoojntykinda ku ve'e koojyji je jayu du'a'íxtukta. Ve'em aatse'e nnasja'vi jets ve'eme'e je Cristo ax jo'n jyapana; ax kuts aats je'e ve'e n'ixa, ka'ats aatse'e ve'em n'ukvinmaayni. **17** Ax ve'em tse'e,

pan pān tse'e ijtp to'k muk je Cristo māat, je nam joojntykints je'e ve'e jyayejpp, tā xa ve'e ñaxy juu' ve'e tuy'it, tum namts je'e ve'e juu' jaty tutyaanni.

¹⁸ Ax je Nte'yamts ya'a ve'e nujom dutonkajx, je'e tse'e xmujot'o'yimdinu je'e māat je Cristo kajx, je'ets aatse'e xmooy je toonk jets aatse'e je jayu ntuknujávadat vintso_ ve'e y'ittat oy joot je Nte'yam māat. ¹⁹ Je maa'yun kajx juu' ve'e je Cristo tyoon, je'e kajx tse'e je Nte'yam je jayu dükoo'kmujot'aajnjini, ax ve'em tse'e je Nte'yam je jayu dükatukkuvet je tyokin jets aatse'e xtukkatajki ya oy kats ya oy ayook jets aatse'e je jayu nvaajnjadat. ²⁰ Je'e aatse'e xpāam jets aatse'e n'it je Cristo je kyukátsiva. Nmunoo'kxtktupts ats miitse'eda, ve'em ax jo'n je Nte'yam viinm kūmmunoo'kxtkjidi jo'n, je Cristo kajxts ats miitse'e nmunoo'kxtukta jetse'e mnamyujot'óyajadat māat je Nte'yam. ²¹ Ka'a xa ve'e je Cristo tyokintuujn; ax uu'm kajxta tse'e je Nte'yam pyaajmjji ax jo'n je tókinax jayu kuy'ijt jo'n. Ve'em tse'e dūtuujn jetse'e to'k muk je Cristo māat oy joot n'ijtumdinit je Nte'yam māat.

6

¹ Ax ve'em tse'e, miits, juu' aatse'e je Nte'yam ntukmāatmutoondup ntukmāatmupajktup, nmunoo'kxtktup tse'e jets ka'a ve'e xkamajapámdat je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam xtoojnjimdup. ² Kux jidu'ume'e je Nte'yam vya'añ, ve'em ax jo'n jatyáñ y'it jep Kunuu'kx Jatyán kujxp: "Jeji xa ve'e je xāaj ku ats miitse'e nkats'amotunajxti, ku ats miitse'e mputajkidi jetse'e nyaktsookti." Jidu'um tse'e vya'añ. Uxyam

tse'e je xaqaj juu' ve'e je Nte'yam ñukojts ku ve'e y'oya jetse'e je mtókinda mtuknuyaatsjidinit jetse'e xjayejptinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp.

³ Ka'a aatse'e ntun pán vintso ve'e je jayu dukajaanchjávadat je Jesucristo, ve'em tse'e je jayu kyava'anut jets ka óyap je'e ve'e juu' aatse'e ntuump nkajtsp. ⁴ Nujom juu' jaty aatse'e ntuump, ve'ems aats je'e ve'e ntun jetse'e je jayu dñujávadat jets je Nte'yam aatse'e nmutuump nmupujkp. Nuu'k aaj nuu'k jootts aatse'e nmutena je tsaachpaatun, nmuténipts aatse'e ku aatse'e juu' xka'ijtja jets ku aatse'e nyaknaxy je cho'ox je'e, ⁵ yakvojppts aatse'e jetse'e nyakpoxuntakpum, ntuknajxypts aatse'e ku ve'e je jayu yoojmukta y'ajxukta, makk toonkts aatse'e nyaknajxyp, ka'ats aatse'e nma'aj n'it jets ayoojip axaqajipts aatse'e. ⁶ Va'ajts aaj va'ajts jootts aatse'e njáyuba njoojntyka, nnuja'vinupts aatse'e je oy kats je oy ayook, nmuténipts aatse'e juu', napyajmjupts aatse'e oy jayu maqat anañujoma je jayu, je Espíritu Santo tse'e ijtp yam aats nja'vin kajxm, to'k aaj to'k jootts aatse'e je jayu ntsák, ⁷ tyúvamts je'e ve'e juu' aatse'e je jayu ntuk'ixp, yaknuke'xnatajkipts je'e ve'e je Nte'yam je myakkin aats kajx. Jem tse'e je jayu pán pán jatye'e duts'o'xpajktup je ayook juu' aatse'e je jayu nvaajnjidup; nay jempa tse'e pán pán jatye'e dukuvajktup. Ax pán xtso'xpajkpts aatse'e je jayu uk pán x'oyja'vip aatse'e, je'ets aatse'e n'íxtip pán vintso aatse'e juu' ntónut nkótsut ax jo'n je Nte'yam dutsák jo'n. ⁸ Jem tse'e je jayu juu' aatse'e xvintsá'kidup,

nay jempa tse'e juu' aatse'e xvinkojtspejttup, jeme'e juu' aatse'e x'oñukojtsidup, nay jempa tse'e juu' aatse'e xko'oñukojtsidup. Qyame'e je jayu vya'anda jets taayip aatse'e, je'ets aatse'e nkajtsp je tyuv je'e. ⁹ Jem tse'e juu' aatse'e xvijnk'ixtup, nay jempa tse'e juu' aatse'e xyakmájidup. Jem aatse'e kutsa'aga joootm n'it jets aatse'e n'oq'kut, ax joojntykipts aatse'e; xyaktsaachphaatp aatse'e je jayu, ax ka'ats aatse'e xyak'qa'l; ¹⁰ tsaachvinmaayp aatse'e, ax xq'ma kajxts aatse'e njayep juu' aatse'e ntukxoojntkp; ayoop aatse'e, ax numay tse'e je jayu dutuk'oya juu' aatse'e ntuump nkajtsp; ka'a aatse'e ti n'ix njayep, ax nujom juu' jatye'e ijtp, aats je n'o'yin kajxts je'e ve'e.

¹¹ Miitsta, utsta ajchta utsta tsq'ada pan pan jatye'e tsuunidup jem Corinto, to'k aaj to'k joot xa qats miitse'e nmukotsta, nujomts qats miitse'e nmo'oda ya njoot ya nja'vin, ¹² ka'a ve'e tii ni tia juu' qats miitse'e nkavaajnjidup; miits xa ve'e viinm mkapaqamdup je mjootta je mja'vinda qats maat. ¹³ Nmunoo'kxtktup xa qats miitse'e, ve'em ax jo'n je ónuk tee' dumunoo'kxtuk je y'ónuk, yak'ava'atsta to'k aaj je mjootta je mja'vinda. Mo'oda aats to'k aaj je mjootta je mja'vinda, ve'em ax jo'n qats miitse'e nmo'oda ya njoot ya nja'vin.

¹⁴ Ka'a tse'e m'ittat je'e maattta pan pan jatye'e je Maja Vintsán dukajaanchja'vidup, ve'em ax jo'n numejtsk je tsapkaaj y'it jep kuka'aj pa'tkup. Kux, qti je'e ve'e tyukmaatjayejpp je'e juu' ve'e je y'oy je'e dutoomp maat je'e juu' ve'e je kyo'oy je'e dutoomp, ukpu tits je'e ve'e tyukmaatjayejpp je ajajtk it maat je akoo'ts it, ¹⁵ ukpu je Cristo maat je

Satanás, ukpu je'e juu' ve'e dujaanchja'vip je Maja Vintsán maat je'e juu' ve'e dükajaanchja'vip?

16 ¿Pyaatyp y'akeeguiip je'e vine'e jetse'e je jayu duvinjávadat duvintsä'agadat je apamnax joma ve'e je joojntyk Nte'yam je chaptajk? Miits xa ve'e m'ijttup je Nte'yam je chaptajk, kux jeme'e mja'vin kajxmda y'it, ve'em ax jo'n je Nte'yam viinm vyaajñ:

Tsaanap jets joojntykap xa atse'e je'e maattta,
ats tse'e xNte'yamadap,
je'ets atse'e njáyuvadap.

Jidu'um tse'e vyaajñ. **17** Je'e kajx tse'e kux'e'e n'ijtumda je Nte'yam je jyayu, va'an tse'e duto'numda ax jo'n je Maja Vintsán vyaampa jidu'um:

“Pítsumda joma ve'e je'e jets najkxta viijnk tsøv,
ka'a tse'e je jayu xtukmaattóndat juu' ve'e ka óyap,
van'itts ats miitse'e nkuváktat,

18 atsts je'e ve'e je mTee'da,
miitsts atse'e je n'ónukta.”

Jidu'um tse'e vyaajñ je Maja Vintsán, juu' ve'e nujom dükä'mikajxp.

7

1 Je'e kajx tse'e, miitsta, juu' aatse'e ooy ntuntsojktup, kux'e'e je Maja Vintsán je vaanduk ve'em duyaktaajñ, va'an tse'e dunaajk'ijtumjada va'ajts, ve'em ya nni'kxamda ya nkópkamda jets ve'em ya njoötamda ya nja'vinamda, va'an tse'e dumasookumdini nujom juu' jaty'e ka óyap jetse'e nvinja'vimdinit nvintsä'kimdinit je Nte'yam.

*Kyuvajktu tse'e je coriintovit jayu juu' ve'e je
Pablo jyaay*

² *|Yak'ava'atsta to'k aaj je mjootta je mja'vinda jets aatse'e jem n'ítut! Ni pана xa aatse'e nka-mutokintún, ni pánats aatse'e nkayakma'aty je vyinma'yun, ni pánats aatse'e nkako'otyún.* ³ *Ka je'e kajxapts ats ya'a ve'e nkats jets ats miitse'e ntokimpámdat, je'e kajxe'e kux'e ats miits ooy ntuntsókta. Ta atse'e nva'añ jets yam ats miitse'e nja'vin kajxm nyak'itta, pan joojntykip atse'e uk pan oo'kp atse'e.* ⁴ *To'k aaj to'k joöt xa ats miitse'e njávada, ooyts ats miitse'e ntunyakmájada, miits xa atse'e xyakjot'amájidup. Oyam atse'e ntsaach-paa'ty, ooyts ats miitse'e xtunyakxoondukta.*

⁵ *Van'ítani ku atse'e nje'y yaja macedóniait y'it jaat, ka'ats atse'e mpaa'kx, may viijn je'e ve'e vintso atse'e ntsaachpaaty, nañu pojtukjudu tse'e je jayu muxim muyam kux ka'a ve'e je oy kats je oy ayook dükuväkuvaandi, ooyts atse'e je vinma'yun ntunjayejp.* ⁶ *Ax je Nte'yam, juu' ve'e duyakjot'amájip pan pane'e tsaachpaatp, je'ets atse'e xyakjot'amaji ku ve'e je Tito jye'y.* ⁷ *Ax ka je'e kajxjyapts atse'e xyakjot'amaji ku ve'e jye'y, je'e kajxpa ve'e ku miits je'e ve'e xyakjot'amájidi, ve'em atse'e xnuuujmi jets x'ixuvaandup ats miitse'e, jets mtsaachvinmaaydupe'e, jets xvinmaaydup atse'e, ya'a kajxts atse'e nuyojk ntunjaal'kxoonduk.*

⁸ *Oyam atse'e nvijinkja'vi ku atse'e nnuja'vi jets myaktsaachvinmaajyjudu ve'e je nañ juu' ats miitse'e ntuknukejxtu, ka'ats ats je'e ve'e n'ukvijinkja'vini.* ⁹ *Xoojntkpts atse'e uxyam,*

ka je'ę kajxap tse'e kux'e mtsaachvinmaaydi, je'ę kajxe'e kux'e je' tsaachvinma'yun myakvin-mayumpijtjidi jetse'e xmasookti je' mko'oy joo-jntykinda, ve'em ax jo'n je' Nte'yam dutsaq jo'n. Ax ka'a tse'e mtijajtjidi juu' ve'e ka óyap ąts kajx. ¹⁰ Kux ku xa ve'e je' jayu chaachvinmáy ax jo'n je' Nte'yam du'oyjava jo'n, ka'ats je'ę ve'e ñaajk'itju jep tokin jaatp jetse'e du'ix vintso ve'e dujayejpnit je' joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. Ax ku tse'e je' jayu ve'em vyinmayumpit, ka'a tse'e ux'oook chaachvinmáy kux tyoone'e ve'em. Ax ku tse'e je' jayu chaachvinmáyda ax jo'n je' jayu juu' ve'e dumaaqnavyaa'njudup je' naxvijnit je' kyo'oy je'ę, je'ę tse'e je' jyoot je' jya'vin duyakvintókinup xa'ma kajx. ¹¹ Ixtats n'it vintso ve'e tumto'nuxjada ku ve'e mtsaachvinmaaydi ax jo'n je' Nte'yam du'oyjava jo'n, mkuvajktu tse'e juu' ąts miitse'e ntuknuja'yidu jetse'e oy mtanuva'anda ats maat, m'ejkjudu tse'e je' tokin kajx juu' ve'e yaktoon, mtsa'kidu tse'e kux ku ve'e mka'adat jep tokin jaatp, x'ixuvaanduts ątse'e, ooy tse'e xtuntsokta jetse'e xtóndat juu' ve'e pyaatyp y'akeeguip. Tum oy tse'e xtoondi nujom juu' ąts miitse'e ntuknuujmidu. ¹² Ax ve'em tse'e, ku ąts miitse'e nnuja'yidi, ka je'ę kajxapts ąts je'ę ve'e ntuujn je' jayu kajx juu' ve'e tokintoon, ni je'eva tse'e juu' ve'e yakmutokintoon, jeja ąts miitse'e je' Nte'yam vyinkujk nmuja'yidi jetse'e nuke'xnatáka tyánut jets ooye'e xtuntsokta jetse'e oy mtaandinit ąts maat. ¹³ Je'ę kajxts ąatse'e jot'amaja n'it.

Ax ka je'ę kajxjyapts ątse'e njot'amaji je' ay-

ook kajx juu' atse'e je Tito xyakje'yji, nuyojcts atse'e njaa'kxoojntk ku atse'e n'ix jets va'ajts xoojntkpe'e je Tito kux'e miits je'e anañujoma xyakxoojntkti. ¹⁴ Nyakmájidiu ats miitse'e ku atse'e je Tito nnuuujmi vintso ve'e mnaajk'ítjada je Nte'yam maat, ax ka'ats atse'e kutsq'oy xyaktaandi, kux'e ve'em myakpaatti. Tyúvam xa je'e ve'e je kats je ayook juu' qats miitse'e nvaajnjidu. Nay ve'empa tse'e, tyúvamts je'e ve'e pyítsumpa je ayook juu' atse'e ntuknuujmi je Tito ku ats miitse'e nyakmájidi. ¹⁵ Ax ve'em tse'e, nuyojk tse'e je Tito mjaa'ktsókjada ku ve'e dujaam'ye ts vintso ve'e apaamduka m'itta jetse'e xkatsapáktat je Nte'yam jets vintso ve'e je Tito viinm xkuvajkti je vintsq'kin maat. ¹⁶ Xoojntkpts atse'e n'it kux vinjava atse'e ntañ jets mtoondupe'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp.

8

Juu' ve'e yajktup to'k aaj to'k joqt

¹ Utsta ajchta utsta tsa'ada, ntsajkp xa atse'e jetse'e xnujávadat vintso ve'e nuke'xnatáka tyañ je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam tyoojnijip je jaanchja'vivatajkti juu' ve'e nay'amojkijidup yaja macedóniait y'it jaat. ² Qoys je'e ve'e tyuntsaachpaatti, ax myuténidu tse'e. Oyam tse'e ayoova jáyuda, ooy tse'e tyunxoojntkti, ve'em tse'e je putajkin duyajkti ax jo'n je kumeen jayu kuy'ijtti jo'n. ³ Nvaajnjidup ats miitse'e jets to'k aaj to'k joote'e duyajkti nujom juu' jatye'e o'yixjudup, jetse'e nuyojk. ⁴ Ooy aatse'e xtunmunoo'kxtkti jets aatse'e nyakjátut jetse'e duputajkiduvat je Nte'yam je jayu juu' ve'e

tsunidup jem Judea. ⁵ Ax nuyojk tse'e dutoondi jets ka'a ve'e juu' aatse'e n'uk'a'ix. Too'vajkpts je'e ve'e ñapyajmjidi jem je Maja Vintsán y'am kya'm, van'it tse'e aats maat ñapyajmjuduva ax jo'n je Nte'yam dutsak jo'n. ⁶ Kuxts je'e ve'e ve'em dutoondi, oysts atse'e nja'vi jets atse'e je Tito nmunoo'kxtk jetse'e mputákajadat ku ve'e jyaa'kyakpamkóut je meen juu' miitse'e mpaamdup, ve'em tse'e xyakkukáxadat ax jo'n xtsoo'ntkti jo'n. ⁷ Mnumájidup xa miitse'e nujom, ni ka to'k viijnjyap. Ve'em xa miitse'e mva'anda jets ooye'e xtunjaanchjávada je Jesucristo, ooye'e je nuja'vin xtunjayepta, ooye'e xtunkojtsnáxta je Nte'yam je y'ayook, ooye'e xtuntonuva'anda juu' ve'e je Nte'yam chajkp, jets ooy aats miitse'e xtuntsokta. Ax ve'emts atse'e ntsak jetse'e xnumájiduvat ku ve'e xputákada je nmujaanchja'vivatajkamda juu' ve'e tsunidup jem Judea.

⁸ Ka'ats ats miits ya'a ve'e ntukpava'anda, je'ejiyi atse'e ntsajkp jetse'e nuke'xnatáka tyánut je tsojkun juu' ve'e mjayejptup ku ve'e xtoonduvat ax jo'n je viink jaanchja'vivatajk dutonda jo'n. ⁹ Kux mnuja'vidinup xa miitse'e vintso ve'e je Maja Vintsán Jesucristo je maa'yun xtoojnijimdi. Jyayejp tse'e ooy je majin, ax ayoop tse'e vyimpijt uu'm kajxamda jetse'e ve'em ntukmaatjayejpumduit je myajin.

¹⁰ Jidu'um xa atse'e nvinmay: Miits je m'o'yin kajxta xa je'e ve'e jetse'e xyakkukáxadat juu' ve'e mton'ukvaandu juktu'uj, miits tse'e too'vajkp je meen mpakmojk'ukvaandu jetse'e xtuntsojkti jetse'e ve'em xtóndat. ¹¹ Ve'em ax jo'n ooy

xtuntsojkti jetse'e je putajkin xtóndat juktu'uj, ve'em tse'e xyakkukajxiduvat, to'k jado'k miitse'e xpámdat pán vintso ve'e juu' x'ixta xjayepa. **12** Kux pán yakuvaampyjam xa ve'e je jayu juu', kuvajkuxjupts je'e ve'e je Nte'yam ku ve'e dum'a a pan vintso ve'e juu' du'ix dujayep; ka'a tse'e je Nte'yam x'amótumda juu' ve'e xka'ijtjimdup.

13 Ka je'epts átse'e ntipp jets miitse'e xvin'ayóvdat jetse'e je viijnk jayu munuyojk dujayéptat; **14** je'e ve'e yaktsojkp jetse'e juu' y'akijpxat. Mjayejptup xa miitse'e uxyam juu' ve'e mtukyakpo'oktap juu' je'e ve'e ka'ijtuxjudup; ax ku tse'e jado'k naxpa, van'itts je'e ve'e dujayejptuvat juu' ve'e mtukyakpookuxjadap ku miitse'e juu' mka'ijtuxjuduvat. Ax ve'em tse'e juu' y'akijpxat, **15** ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vyampa: "Je'e pán'e ooy juu' dütumpakmojk, ka'a tse'e kyunajxuxji; jets je'e pán'e yuu'n vee'n juu' dupakmojk, ka'a tse'e kyanupaaduxji."

Je Tito maat je myujatyoo'da

16 Nkukojtsjipts átse'e je Nte'yam ku ve'e dupuujm jem je Tito jya'vin kajxm nay je'ejyam je vinma'yun juu' átse'e njayejpp miits kajxta. **17** Ka je'ejyape'e kyuvajk juu' qats je'e ve'e n'amotu, viinm je'e ve'e ooy mtumputakava'anjada, je chojkun kajxam miits je'e ve'e uxyam najkx mku'íxjada.

18 Je Tito maatts aqatse'e nkex to'k je n'útsamda je n'ajchamda juu' ve'e oy yaknu'kojtsp oyjoma joma ve'e ñay'amókajada je jaanchja'vivatajkta, kux ooye'e je jayu dütuntuknujava je oy kats je oy ayook. **19** Ax ka je'ejyap tse'e ku ve'e oy

yaknukats, je jaanchja'vivatajk'e vinkoojnjudu jets atse'e xmujatyoo'at jetse'e xtukputajkimdat ya maa'yun juu' ve'e nto'numdup, ve'em tse'e je Maja Vintsán yakmaja yakjaancha y'ítut jetse'e nyaknuke'xnatajkimdat jets ooye'e ntuntsojkumda je n'útsamda je n'ajchamda jets je n'útsamda je ntsa'aamda jem Judea. ²⁰ Ve'emts atse'e ntun jets atse'e ni pana xkapakótsut ku ve'e vya'anut jets ka'a atse'e ntukkatajkikúx je may meen juu' miitse'e tuxyakta, ve'em miitsta ve'em je viijnk jaanchja'vivatajkta. ²¹ Ve'emts atse'e ntonuva'añ juu' ve'e pyaatyp y'akeeguiip, ka jeejyap tse'e je Maja Vintsán vyinkujk, ve'empa ve'e jeja je jayu vyinkujk.

²² Je'e maattats atse'e nkejxpa jado'k je n'útsamda je n'ajchamda juu' ve'e duyaknuke'xnatajki jets oye'e dukutyún may viijn. Ax nuyojk tse'e uxyam dutsak jetse'e oy dukutyónut ya toonk ku ve'e dumotu juu' ve'e mtonuvaandup. ²³ Pan jem xa ve'e juu' ve'e du'amotutúvip pan pan je'e ve'e je Tito, ve'em tse'e xnajmadat jets ats je'e ve'e je nmujatyoo' jets ats je'e ve'e nmaattuump jets miitse'e mputákajadat. Uk pan y'amotutúvidup tse'e pan pan je'e ve'eda je utsta je ajchta juu' ve'e myaqatta, ve'em tse'e xnajmadat jets je jaanchja'vivatajk je'e ve'e kejxjudup jets je Cristo je'e ve'e yakmájidup yakjaanchidup. ²⁴ Yaknuke'xnatákada jeja je jaanchja'vivatajk vyinkujkta jets ooy miits je'e ve'e xtuntsokta, ve'em tse'e je viijnk jaanchja'vivatajk dunujávadat jets tyúvam atse'e nva'añ ku ats miitse'e nyakmájada.

9

*Juu' ve'e yakpakmojk je uts je ajch kajxta jets je
uts je tsa'a kajxta*

¹ Ka'a tse'e vyinkopka jets ats miitse'e nnujáyadat jetse'e xpákmóktat je meen jetse'e je Nte'yam je jyayu xputákadat, ² kux nmuja'vinup atse'e jets ve'eme'e xtonuva'anda. Nyakmájidi ats miitse'eda ku ətse'e nnujmjidi je'e pan pan jatye'e tsuunidup yaja macedóniait y'it jaat jets myakuvaandupe'e je putajkin, juktu'ujani tse'e xnupaamdukada. Ax numay tse'e ya macedóniait jayu ñaajkxoojntkpákjada ku ve'e du'amotunaxta vintso_ ve'e juu' xtonuva'anda.

³ Qyam tse'e vye'ema, nkejxtupts ətse'e ya utsta ya ajchta kux kadi ətse'e ntañ ka óyap je'e kajx juu' ətse'e nkqjts oy miits kajxta, je'e ve'e jetse'e tyúvam mnay'apaaamdukajadat ax jo'n ətse'e nvaajñ jo'n. ⁴ To'mayji xa ətse'e jem nmaadadat ya macedóniait jayu jetse'e to'mayji jay'apaaamduka mve'nadat. Pan ve'em xa ve'e kuy'it, xyaktso'otyóndaps əatse'e je'e kajx ku əatse'e to'k joöt n'avana jets mtoondupe'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ka kátsimts je'e ve'e je tso'otyo'nun juu' miitse'e viinm mjayéptap. ⁵ Je'e kajxts ətse'e vinkopk njava jets ətse'e tunnaajmada je utsta je ajchta jets too'vajkpe'e najkx mku'íxjada jetse'e mputákajadat jetse'e xyakpo'oktat je may meen juu' ve'e mnupaajmtkidu jetse'e xyakmóktat. Ax ve'em tse'e, je may meen juu' miitse'e mpakmojktup, apaaamdukanits je'e ve'e

vye'nat kux ve'eme'e xtsokta, ka je'e kajxape'e ku
ve'e xyáktat ka to'k joötap.

⁶ Jaa'myétsta jets pan pāne'e vee'nji niipp,
vee'nji tse'e dupakmuk; ax pan pan tse'e may ni-
ipp, ve'empa tse'e may dupákmojkpa. ⁷ Ve'em xa
ve'e to'k jado'lku' duyákut ax jo'n oy dupayo'oy,
ka mejtsjoötap jets ka akée'yap, kux tsojkjup
je'e ve'e je Nte'yam pan pane'e xoondük joöt
juu' duyajkp. ⁸ O'yixjup xa ve'e je Nte'yam
jetse'e je maa'yun ooy mtunto'nuxjadat, ve'em
tse'e xä'ma kajx xjayéptat juu' ve'e mtukjoojn-
tykadap jetse'e xja'a'kjayéptat may juu' ve'e je jayu
mtukputákadap. ⁹ Ve'em ax jo'n je Kunuu'kx
Jatyán vya'añ:

Ooy xa ve'e juu' je ayooova jayu dütunma'a,
ka'a tse'e je Nte'yam jyaa'tyókiju je y'oy je'e kajx
juu' ve'e tyuump.

Jidu'um tse'e vya'añ.

¹⁰ Ax je'e pāne'e dumooyp je jayu je taqamt jetse'e
duni'ip, jetse'e je y'ajop je y'a'ox dumä'a jetse'e
dütukjoojntykada, je'e tse'e mmo'ojadap nujom
juu' ve'e mka'ijtuxjudup jetse'e duyaknuyókat juu'
ve'e m'íxtup mjayejptup, ve'em tse'e xjayejptuvat
vintso ve'e xtóndat je y'oy je'e. ¹¹ Nujom juu' jatye'e
mtoondup mkojtstup, mkunoo'kxjadap tse'e je
Nte'yam, ax ve'em tse'e m'o'yixjadat jetse'e je
jayu ooy je putajkin xtunmo'odat. Ku tse'e ve'em
nto'numdat, uu'm kajxamda tse'e je n'útsamda
je n'ajchamda jets je n'útsamda je ntsä'qamda
je Nte'yam dukukojtsjadat. ¹² Kux ku xa ve'e
mputajkimda je Nte'yam je jyayu, ka je'ejyap
tse'e nmo'yumdup juu' ve'e ka'ijtuxjudup, nay

ve'empa ve'e je Nte'yam ooy dütunkukojtsjadat.
 13 Ku miitse'e xputákada je Nte'yam je jyayu juu' ve'e tsuunidup jem Judea, yaknuke'xnatáka tse'e tyánut jets mjaanchja'vidupe'e je oy kats je oy ayook, je Jesucristo jye'e, je m'oy jáyuvín kajxta tse'e je'e maattha xtukmaatjayépta juu' ve'e m'íxtup mjayejptup jets anañujoma je jayu maatpa. 14 Ax mnutsapkótsjadapts miits je'e ve'e jetse'e ooy mtuntsókjadat ku ve'e du'íxtat je majá maa'yun juu' ve'e je Nte'yam tutyo'nuxjada miits kajxta. 15 ;Yakkukojtsjip xa ve'e je Nte'yam je majá maa'yun kajx juu' ve'e xtoojnjimdu, je maa'yun juu' ve'e je ayook kayakpaatp vintso ve'e yakkkojtsva'atsut!

10

Je kutojkun juu' ve'e je Pablo jyayejp kux je kukátsivaje'e ve'e

1 Ats, je Pablo, ve'em ax jo'n je Cristo je nuu'k aaj je nuu'k joot dujayep jo'n, ve'ems ats miitse'e nmunoo'kxtukta. Ve'eme'e je jayu vya'añ jets ja'vip tsa'kip atse'e ku atse'e n'it miits maattha; ax kuts atse'e jékum n'it, van'itji atse'e nnayjávaja jets ats miitse'e juu' ntuknaajmada.
 2 Nmunoo'kxtktupts ats miitse'e jets ka'a atse'e x'akee'yadat jets atse'e nyaknuke'xnatákat vintso atse'e je makk aaj je makk joot njayep ku ats miitse'e najkx nku'ixta, ve'em ax jo'n atse'e nvinmay jets atse'e n'ítut jeja je jayu vyinkujk pan pan jaty atse'e xnuvampejttup, juu' ve'e vaandup jets ve'em atse'e juu' jaty ntun nkats ax jo'n pan pan jaty'e je naxvijnit je kyo'oy

je'ē dumāatnavyaa'njudup. ³ Oyam aatse'e njoojntyka yaja naxvijjn, n'amq̄adaaguipts aatse'e pān pān jaty aatse'e xtso'oxpajktup, ka ve'emap ax jo'n pān pān jatye'e je naxvijjin je kyo'oy je'ē dumāatnavyaa'njudup. ⁴ Kux je'ē juu' aatse'e ntuk'atso'oxtuump, ka je naxvijjin je'epts je'ē ve'e, je Nte'yam aatse'e je mākkin xmooy jets aatse'e nyakkutoki nujom juu' jatye'e je Nte'yam dutso'oxpajktup, ⁵ ntuk'ixpts aatse'e je jayu joma ve'e dūkapaa'ty dūkah'akeega je vinma'yūn juu' ve'e ka ve'emap, nyakvintókip aatse'e juu' jatye'e dunupojtuktup jetse'e je Nte'yam kyayak'ixat. Nujom juu' jaty vinma'yūn aatse'e mpuyump jem je Cristo y'am kya'm, ve'em tse'e yakkatsapákut. ⁶ Ax ku tse'e oy mkatsapáktat, apaq̄amdukanits aatse'e n'it jets aatse'e je tsachpaatun mpāajmjadat anañujoma pān pān jatye'e kakatsupajktup.

⁷ Tun koojyji xa ve'e juu' myakjávajada pān vintso ve'e juu' x'a'íxtukta. Pān jem xa ve'e juu' ve'e nayja'vijup jets je Cristo je jayu je'ē ve'e, va'an tse'e dupayo'oyu jets ve'em ax jo'n je'ē, nay ve'empats aatse'e n'ijtpa je Cristo je jayu. ⁸ Ax óyamts atse'e njaa'knatyukmájaja je kutojkun juu' atse'e njayejpp, ka'ats ats je'ē ve'e ntuktsq'otyún, kux je Maja Vintsán aatse'e xmooy ya kutojkun je'ē kajx jetse'e je jayu myakkpáktat je jaanchja'vin kajx, ka je'ē kajxap jets aatse'e je jayu nyakvintókidat. ⁹ Ka'a tse'e xvinmáydat jets n'atsa'agavaandup aats miitse'e ku ve'e nnujáyada. ¹⁰ Jem xa ve'e juu' ve'e vaandup jets mākk atse'e je kutojkun mpum jets je oy vinma'yūn maat aatse'e ku atse'e je jayu nnujaya, ax kuts atse'e n'it je

jayu maat, yónuk aaj yónuk joottts atse'e jets ko'oy jávum je'e ve'e vintso atse'e nkats. ¹¹ Ax je jayu pan pane'e ve'em vaandup, va'an tse'e dunujávada jets ve'em ax jo'n ats miitse'e nnujáyada ku atse'e nka'it miits maatta, nay ve'empats atse'e nkojtspat ku atse'e n'it miits maatta.

¹² Ka'a xa atse'e nnayjávaja jets atse'e nnatyukmu'íxajat maat pan pan jatye'e viinm nakyukojtsijidup. Tyuktoonduvamts je'e ve'e ku ve'e juu' dukavinmótuda, je'e kajx tse'e ñatyukmu'íxajada to'k jado'k jetse'e ñaajk'akijpxajada. ¹³ Ka'a xa atse'e nnatyukmájaja juu' atse'e xkatukkadaakp; je Nte'yam atse'e xkijpxjip joma vaat atse'e juu' ntun, ax jem paatpats atse'e xmoojy jets atse'e ntónut joma ve'e miitsa. ¹⁴ Ku atse'e ve'em nxoondük, ka'ats atse'e mpítsum joma vaat atse'e xtukkada'aky, kux ats miitse'e mutoo'vajkp nyaknajkxjidu je oy kats je oy ayook, ats tse'e mutoo'vajkp nvaajnjidu je Cristo jye'e. ¹⁵ Ka'ats ats je'e ve'e nnatyukmájaja juu' ve'e je viijnk jayu tudutonda, ve'em ax jo'n ats je'e ve'e viinm kuntuujn jo'n; ax je'ets atse'e n'a'ixp jets namvaate'e je mjaanchja'vinda ñuyoka, ve'em tse'e ñuyókat joma vaat atse'e njaa'któnut, ¹⁶ atse'e n'avánat je oy kats je oy ayook je itta juu' ve'e nuntun jékum jem tsòv joma ve'e miitsa. Ku atse'e ve'em ntónut, ka'ats atse'e nnatyukmájajat je'e juu' ve'e je viijnk jayu tudutonda.

¹⁷ Pan pan tse'e namyajavaajnjup, nuyojk oysts je'e ve'e jetse'e je Maja Vintsán duyakmájat duyakjaanchat. ¹⁸ Kux je jayu juu' ve'e kuvuk taamp jeja je Nte'yam vyinkujk, ka je'eps je'e ve'e

juu' ve'e viinm nay'oñukojtsijup, je'e je'e ve'e juu'
ve'e je Maja Vintsán oñukojtsijup.

11

Je Pablo jets je'eda pan pan jatye'e natyijjudu kukátsivada

¹ ¡Nvaat xa miits je'e ve'e xmuténadat ku ątse'e vee'n nkats juu' ve'e ka víjap! Pan oyvintsova xa ątse'e juu' nkats, mmuténadapts miitse'e to'k aaj. ² Ejkup xa ątse'e miits kajxta, je ejkun juu' ve'e je Nte'yam kajx. Ve'em xa ątse'e ax jo'n je jayu juu' ve'e to'k je kiixuta'ax duyajkp jetse'e dupákut to'kji je vajutyajk. ³ Je'ets ątse'e nvinmaayp ku ve'e mnunyakvinmamya'atjadat jetse'e to'k aaj to'k joöt xkoo'ktsojktinit je Cristo, ve'eme'e mjajttuvat ax jo'n jyajty je Eva ku ve'e je tsaa'n vyin'aq'nji. ⁴ Mkuvajktup xa ve'e pān pān jatye'e je'ydup jetse'e mva'nuxjada juu' ve'e tyijtup jets je Jesús je'e ve'e jye'e. To'k joöt tse'e xkuväkta juu' ve'e tyijtup jets je Espíritu Santo je'e ve'e jye'e jets je ayook juu' ve'e tyijtup jets je oy kats je oy ayook je'e ve'e. Ax je'e juu' ve'e tyun'ava'nidup, ka je'epts je'e ve'e je Jesús jye'e, ka je'epts je'e ve'e je Espíritu Santo jye'e, nay ka'avats je'e ve'e je oy kats je oy ayook. Je Jesús jye'e, jets je Espíritu Santo jye'e, jets je oy kats je oy ayook, je'ets je'e ve'e juu' miitse'e mkuvajktu ku aats miits je'e ve'e nvaajnjidi. ⁵ Ve'em xa ątse'e njanayjávaja jets ka'a ątse'e nkaturnumájiva ax jo'n je'e juu' miitse'e mtijtup maja kukátsivada. ⁶ Oyam xa ątse'e nyaktij jets ka'a ątse'e juu' n'okyats, nnuja'vinupts ątse'e juu' ątse'e nkajtsp. Nyaknuke'xnatajki aats

ya'q ve'e anañujoma kajx juu' aatse'e ntoon nkøjts ku aatse'e n'ijt miits määtta.

⁷ ¿Jadi tokin ats vine'e ntoon ku ats miitse'e nvaajnjidi je oy kats je oy ayook jets ka'a ats miitse'e je putajkin n'amótudi je'e kajx? Naa-jkpi'kiju xa atse'e jets miitse'e ve'em yakmaja m'íttat. ⁸ Nkuvajk xa atse'e je meen juu' atse'e je viijnk jaanchja'viva xmooydu jets atse'e ve'em nyaktónut ku ats miitse'e nvaajnjidi je oy kats je oy ayook. ⁹ Ku atse'e n'ijt miits määtta jets atse'e xkatih'ijtja vye'na, ni tíats ats miitse'e nkah'amótudi jets atse'e juu' xmo'odat. Ya utsta ya ajchta juu' ve'e yaja macedóniait y'it jaat tsööndu jetse'e jem jye'ydi, ya'ats atse'e xmooydu juu' atse'e xka'ijtji, ax ve'emts atse'e x'o'yixji jets ats miitse'e nkah'atsooxti. Ve'emts atse'e njaa'któnut. ¹⁰ Ve'em ax jo'n atse'e je Cristo xtuknujava je tyuv je'e, ni pánats atse'e xkapajkjat ya xoojntkun jem nujom acáyait y'it joqtum. ¹¹ ¿Tyajxts ats vine'e ve'em nkats? ¿Jadi ka'a ats miits vine'e ntsokta? Ñuja'vip xa ve'e je Nte'yam jets ntsojktup ats miitse'eda.

¹² Juu'am atse'e ntuump, njaa'któnupts ats je'e ve'e, ve'em tse'e kya'o'yixjadat je'e pan pan jatye'e du'íxtidup pan ti ve'e tyuk'akótstap jetse'e ñatyijjadat jets ve'eme'e tyoonduva ax jo'n ats. ¹³ Taayts je'e ve'e jets je kukátsiva je'e ve'eda, je vin'aa'mpa xa je'e ve'eda, ve'eme'e ñapyámjada ax jo'n je Cristo je kyukátsiva kuy'ijtti jo'n. ¹⁴ Ka'ats je'e ve'e tyuk'atúvuma, kux viinme'e je Satanás ñapyumju ax jo'n je Nte'yam je y'aangeles kuy'ijt jo'n. ¹⁵ Ax je'e kajx tse'e kyayaktuk'atuva ku ve'e

je'ẽ pān pān jatye'e ijttup jēm je Satanás y'am kya'm, je'ẽ tse'e napyajmjūdup ax jo'n je'ẽ juu' ve'e dūtoondup je'y'oy je'ẽ. Tsaachpaattinupts je'ẽ ve'eda, ve'em ax jo'n duvinmátsjada, je'ẽ kajx juu' jatye'e tyoondup kyojtstup ka óyap.

Vintso je Pablo chaachpaaty

¹⁶ Jado'k nax xa ătse'e nva'añ: Ni pāna ve'e kyavimáyut jets ka víjap ătse'e. Ax pān ve'emts miitse'e mvinmayda, maso'oktats ăts to'k aa jets ătse'e nkótsüt ax jo'n to'k juu' ve'e ka víjap, ve'emts ătse'e vee'n nmamyájijuvat. ¹⁷ Ka je Maja Vintsánapts ătse'e je vinma'yun ve'em xmooyp ku ătse'e ve'em nkăts, ve'em ătse'e nkăts ax jo'n to'k juu' ve'e ka víjap ku atse'e nnamyájaja. ¹⁸ Jeja xa ve'e numay pān pān jatye'e namyájijidup je naxviijnit jye'ẽ kajx. Va'ants ătse'e dūnamyájijuva. ¹⁹ Kuvijts miitse'e mnayjávajada. jMnayja'vijidup tse'e jetse'e xmuténadat pān pān jatye'e ka víjap! ²⁰ Mkuvajktup xa miitse'e pān pān jatye'e m'akee'yijidup, pān pān jatye'e mpajkuxjudup juu', pān pān jatye'e mmu'ukvin'íxjudup, pān pān jatye'e namyájijidup, pān pān jatye'e mjomtooijnjudup mtitoojnjudup. ²¹ Pān miits ts ătse'e xtuknaajmavaandup je'ẽ kajx ku ătse'e ve'em nkatuujn ku ătse'e nve'na miits măatta, nkuvujkpts ătse'e jets ătse'e nkatuujn ax jo'n je'eda. Ka'a ătse'e ve'em ntuujn je'ẽ kajx ku ătse'e ve'em nkanayjávaja.

Ax pān vintso tse'e je viijnk măkk aaj măkk joöt ñayjávajada jetse'e ñamyájajadat, ve'emts ătse'e nnayja'vijuva, óyam ătse'e nkăts ax jo'n to'k juu'

ve'e ka víjap. ²² ¿Hebreo jayu je'ē ve'eda? Hebréovit jáyuvats ətse'e. ¿Israeejlit jayu je'ē ve'eda? Israeejlit jáyuvats ətse'e. ²³ ¿Myutoondup myupajktupts je'ē ve'e je'ē Cristo? Ax nuyojkts ətse'e je'ē Cristo nmutún nmupuk jets ni ka'a ve'e je'ēda. Ku ətse'e ve'em nkats, ve'emts ətse'e nkats ax jo'n to'k juu' ve'e ka víjap. Nuyojk xa ətse'e ntun jets nuyojkts ətse'e nyakpoxuntakpum je'ē Cristo kajx jets ka'a ve'e je'ēda. May náxanits ətse'e nyakvap jets may náxani ətse'e jem oo'kun am n'it. ²⁴ Mugooxk naxts ətse'e je'ē israeejlit jayu xmoojy je'ē tsaachpaatun ku ve'e je'ē jayu yakvap ii'px maktaaxtojt ka'aj. ²⁵ Toojk naxts ətse'e nyakkup vajp, to'k naxts ətse'e nyaktsaka'ch, toojk nax tse'e ñajaq'njini je'ē baarcoda joma ətse'e nve'na jets ətse'e to'k xaa'j to'k tsooj n'ijt jem maaxy najootm, ²⁶ may naxts ətse'e je'ē ja na'aajy too' aajy n'ijt, nmuténits ətse'e je'ē aja'vin je'ē atsa'kin jem majā najootm, nmuténivats ətse'e je'ē aja'vin je'ē atsa'kin joma ve'e je'ē mee'tspa, nmuténivats ətse'e je'ē aja'vin je'ē atsa'kin je'ē qats nmu'israeejlit jayu akujk jets je'ē akujk pañ pan jatye'e ka je'ēpta, nmuténivats ətse'e je'ē aja'vin je'ē atsa'kin jem kajpun kajxm, jem vinva'ajts it kajxm, jets jem maaxy najootm, nay ve'empa tse'e je'ē jayu akujkta pañ pan jatye'e natyijjudup utsta ajchta jets utsta tsə'ada. ²⁷ Nmuténits ətse'e je'ē toonk jets je'ē tsaachpaatun, may naxts ətse'e nka'maaj, nmuténits ətse'e je'ē yooj jets je'ē taatsa, may naxts ətse'e n'ayooji n'axaaji, nmuténits ətse'e je'ē xox, nmuténivats ətse'e ku ətse'e je'ē vit je'ē xox xka'ijtji.

²⁸ Ax ka tun je'ējyap tse'e, xa'ma kajxts

atse'e nvinmayda nujom pān pān jaty'e
dujaanchja'vidup je Jesucristo. ²⁹ Pān jem
xa ve'e je jayu juu' ve'e je yónuk aaj je
yónuk joöt dujayejptup, ve'emts atse'e njava
jets viinm atse'e je yónuk aaj je yónuk joöt
njayep; pān yaktokintoondup tse'e je jayu,
ooysts atse'e ntun'ekju. ³⁰ Pān namyájaja tse'e
dūtsák, namyájajapts atse'e je'e kajx juu' ve'e
duyaknuke'xnatajkip vintso atse'e je yónuk aaj
je yónuk joöt njayep. ³¹ Je Nte'yam, je Majá
Vintsán Jesucristo je Tyee', juu' ve'e xā'ma
kajx yakmaja yakjaancha ijtp, ñuja'vipts je'e
ve'e jets tyúvam atse'e juu' nkats. ³² Ku xa
atse'e n'ijt jem damaascovit kyajpuń kajxm,
van'it tse'e je kajpuń yakkutojkpa juu' ve'e je
yakkutojkpa Aretas kya'mip, je'e tse'e dupaám
je tojpa jetse'e du'ix'ijtti je kajpuń naa'páts aka'a
jets atse'e kuxmajtsti. ³³ Ax jem tójumts atse'e je
jaanchja'vivatajk xnasta'yidi jem ventana am tsōv
joma ve'e je kajpuń naa'páts, jets atse'e nkeek.

12

Juu' ve'e je Pablo yak'ixju

¹ Ka'a xa ve'e je jayu tyo'nuxju ku ve'e je
jayu viinm ñay'oñukótsaja. Qyam tse'e vye'ema,
nkótsupts atse'e juu' atse'e je Majá Vintsán xtuk'ix
jets juu' atse'e xtukyaknuke'xnatajki. ² N'ixa xa
atse'e to'k je yaa'tyajk juu' ve'e to'k muk ijtp je
Cristo māqat. Makmajkts joojnt ítanits je'e ve'e
yakvāv jem mutoojk tsapjoootm. (Ka'ats atse'e
nnujava pān je ñi'kx je kyópk māqat yakvāajv
uk pān ka'a, je Nte'yame'e dūnuja'vip.) ³ Ax

nmuja'vipts ətse'e jets je yaa'tyajk, ka'a ətse'e nnujava pən je ñi'kx je kyopk məqt uk pən ka'a, je Nte'yame'e dunuja'vip, ⁴je'e tse'e yakvoov joma ve'e je Nte'yam je jyayu dujaajna dütajka jetse'e du'amotunajxy je kats je ayook juu' ve'e ka'o'yip jetse'e yakkotsva'atsut jets ka'a ve'e je Nte'yam duyakjaty jetse'e du'avánat. ⁵ Kunnamyájaja xa ətse'e to'k je yaa'tyajk kajx ax jo'n je'e, ax ka'ats ətse'e viinm nmamyájaja, je'e kajxji ve'e vintso ətse'e je yónuk aaj je yónuk joöt njayep. ⁶ Pən əts tse'e kuntsak jets ətse'e nnay'oñukótsajat, ka tónajyapts je'e ve'e, kux je'ejyji atse'e kunkats juu' ve'e tyúvam. Ax ka'ats ətse'e ve'em ntun, ve'em tse'e ni pəna kyavinmáyut jets njaa'knúmájip ətse'e nuyojk jets ka'a ve'e ax jo'n ətse'e x'ix ukpu du'amotunaxy juu' ətse'e nkajtsp.

⁷ Ax ats tse'e je yaa'tyajk juu' ve'e yakvoov jem mutoojk tsapjoottm. Kux qoye'e dütunnümaja juu' ətse'e xyak'ix, je'e kajxts ətse'e nyakpaajmji juu' ve'e əts ya nni'kx ya nkopk məkk duyaktsaachpaatp, je'e juu' ve'e je Nte'yam yakjajtyp jets ətse'e je Satanás xyaktsaachpaa'ity, ve'emts ətse'e nkanamyájajat viinm. ⁸ Toojk náxanits ətse'e n'amotu je Maja Vintsán jets ətse'e xpajkjat juu' ve'e əts ya nni'kx ya nkopk məkk duyaktsaachpaatp. ⁹ Ax jidu'umts ətse'e je Maja Vintsán xnúujmi: "Mtukjotkada'akup xa ve'e je maa'yun juu' əts mitse'e ntoojnijip, kux nuyojk oy xa ve'e ñuke'xnatáka əts je nmakkin ku ve'e je jayu je yónuk aaj je yónuk joöt dujayep." Jidu'umts ətse'e xnúujmi. Je'e kajxts ətse'e nuyojk nxoonduk ku ətse'e je yónuk aaj je yónuk joöt njayep, kux ku xa ətse'e je yónuk aaj je yónuk joöt

njayep, van'it tse'e je Cristo je myäkkin y'it yam ats nja'vin kajxm. ¹⁰ Je'e kajxts ätse'e nxoondük ku ätse'e je yónuk aaj je yónuk joot njayep, ku ätse'e je jayu xvinkojtspét, ku ätse'e juu' xka'ijtja, ku ätse'e je jayu xjomtún xtitún, ku ätse'e juu' nmutena. Nujomts ats ya'a ve'e xoondük joot nyaknaxy je Cristo kajx. Kux ku xa ätse'e njayep je yónuk aaj je yónuk joot, nuyojkts ätse'e je Nte'yam je mäkkin xma'a.

Ku je Pablo duvinmaajy je y'utsta je y'ajchta maat je y'utsta je cha'ada jep Corinto

¹¹ Ka víjap xa ätse'e ku ätse'e viinm nmay'oñukótsaja; ax miitssts ätse'e tux'akee'yada jets ätse'e ve'em ntun. Miits xa ätse'e kux'oñukótsada, kux ka'a ätse'e nkatunnümájiva ax jo'n je'eda juu' ve'e mtijtup majä kukátsivada, óyamts ats miitse'e xjávada jets nmupánip ätse'e. ¹² Je'e juu' ätse'e ntoon ku ätse'e nve'na miits maattaa, je müjit nuja'vin, je majin, jets je müjit atuva, je'e tse'e duvaknuke'xnatajkip jets je kukátsiva ätse'e. Ve'ems atse'e jem ntuujn óyame'e je jayu dutso'oxpujk je ayook juu' ätse'e je jayu nvaajnjip. ¹³ Vanxúpam ats miitse'e ntooijnjadi ku ätse'e n'ijt miits maattaa ax jo'n atse'e ntooijnjada je viijnk jaanchja'vivatajkta; je'ejyji ve'e ka'a ats miitse'e ti putajkin xmooydi. jMee'kxjadats ätse'e to'k aaj ku ats miitse'e je putajkin nkah'amótudi!

¹⁴ Apaqamdukats ätse'e uxyam jets ats miitse'e mutoojk nax najkx nku'ixta, ax ni vinxúpats ats miitse'e nkah'atso'oxtat. Ka je'epts ätse'e n'íxtip juu' miitse'e m'íxtup mjayejptup, je'e ve'e

jetse'e oy m'ijttinit je Cristo maat. Ve'em xa atse'e ax jo'n je mtee'da kuy'ijt jo'n, je'e kajx ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaandi je Jesucristo ku qats miitse'e ntukmukojtsti je oy kats je oy ayook. Ve'eme'e dutsak jetse'e je onuk tee' je onuk taak duyakjoojntykadat je y'onuk, ka je'epe'e jetse'e je pi'k onuk je tyee' je tyaak duyakjoojntykadat. **15** Ax ve'em tse'e, to'k aaj to'k joot atse'e n'ixta vintso qats miitse'e mputakadat, nayja'vijupts atse'e jets qats miitse'e nku'oo'kadat pañ miits je m'o'yin kajxta ve'e kuy'it. Ve'ems atse'e nnayjávaja óyam tse'e kye'ex jets ku qats miitse'e nuyojk ntsokta, vee'njits qats miitse'e xtsokta.

16 Ax mnuja'vidupts miitse'e jets ni paña ve'e miitsta qats nkah'atsuux. Ax to'mayji tse'e jem juu' ve'e vaandup jets va'ajts kutaay atse'e jets qats miitse'e tunvin'aa'nda. **17** ¿Nvin'aa'ndu qats miits vine'e je jayu kajxta juu' qats miitse'e ntuknukejxtu? **18** Nmunoo'kxtk xa atse'e je Tito jetse'e najkx mku'íxjada, jets atse'e nkejx to'k je n'útsamda je n'ajchamda juu' ve'e myaadi. ¿Mvin'aa'njudu vine'e je Tito? ¿Jadi ka'a qats vine'e numejtsk kijpx joot kijpx ja'vin juu' ntun nkats?

19 ¿Ve'em miitse'e mvinmayda jets nay'oñukojtsijup atse'e jeja miits mvinkujkt? Ax ka'ats je'e ve'e vye'ema. Ve'ems atse'e nkats to'k muk je Cristo maat jets jeja je Nte'yam vyinkujk. Miitsta, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, ve'em atse'e nkats jetse'e nuyojk xjaanchjávadat je Jesucristo. **20** Je'e xa atse'e nvinmaayp ku qats miitse'e najkx nku'íxtinuva, to'mayji qats miitse'e nkapaa'ttat ax jo'n atse'e ntsak, van'itts qats miitse'e je tsaachpaatun

mpaajmjadat je ka óyap kajx juu' ve'e mtoondup, ve'emts ats miitse'e xkapaaattuvat ax jo'n miitse'e xtsokta. Nvinmaayp xa ətse'e ku ve'e to'mayji nakyojtsvintsoojvjup mve'nadat ku ətse'e jem nje'yat, namyu'ejkjjudup, mkanachojkjjudup, pajkva'kxy mve'nadat, akotsutoonkidup, napyakojtsjjudup, nütúvidup, mjomtsuunidup mtitsuunidup mve'nadat. ²¹ Nvinmaayvap xa ətse'e ku ats miitse'e najkx nku'ixtinuva jets ətse'e to'mayji je Nte'yam xyaktsq'otyónüt miits kajxta jets ats miitse'e numay nmuya'axtat, je'e ve'e ku miitse'e jem numay juu' ve'e tokintoondu jetse'e dukaton'atúvada je kyo'oy je'e juu' ve'e tyoondup, je'e ve'e ku ve'e je navyajkun duyakvintsq'kintókida, ku ve'e je kats dütukmaatjayépta je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka pükap jyayejptup, jets ku ve'e juu' oyvintsová dütonda dukotsta.

13

*Juu' ve'e je Pablo kyojtsjidu je jaanchja'vivatajk
jep Corinto*

¹ Ya'ats je'e ve'e ku ats miitse'e najkx nku'ixta mutoojk nax. Ax kuts ətse'e nje'yat, van'itts ətse'e juu' jaty n'ixut nmujávat, ve'em vintso ve'e yakkats ku ve'e numejtsk ukpu nütoojk dunukojtspéttä je ayook. ² Ku ats miitse'e ojts nku'ixta mumejtsk nax, juu'ts ətse'e nvaajnjidu pan pan jatye'e tokintoondup jets nuvinxupe'e jem jyaa'k'ítta, nay vanxúpjyamts ats miitse'e nvaajnjidinuva. Ku ats miitse'e jado'k nax najkx nku'ixtinuva, ka'ats ətse'e ntukmo'ottat

pan pān jatye'e katokinton'atúvidup. ³ Van'it tse'e x'íxtat xnujávadat jets kojtspe'e je Cristo ąts kajx. Ax je Cristo, ka'ats je'e ve'e je yónuk aa jé yónuk joöt mtukpayo'oyjada, makkts je'e ve'e y'it miits maattta. ⁴ Oyam xa ve'e je Jesucristo dukayaknuke'xnatajki jets ooeye'e je makkin dütunjayep ku ve'e cryuuzpejt, joojntykipts je'e ve'e üyüam je Nte'yam je myäkkin kajx. Nay ve'empats ątse'e, je'e ve'e ku ątse'e to'k muk n'it je Cristo maät, ka'ats ątse'e nyaknuke'xnatáka je makkin juu' ątse'e njayejpp. Oyam tse'e vye'ema, je Cristo je myäkkin kajxts ątse'e njoojntyka jets ątse'e ntónut nkótsut juu' ve'e tsojkjup miits maattta.

⁵ Payo'oyda miitse'e viinm pān tyúvame'e xjaanchjávada je Jesucristo. ¿Ka'a miitse'e xnujávada jets je Jesucristo ve'e ijtp jem mja'vin kajxmda?, je'ejyji je'e ve'e jets ka'a ve'e koojyji mnatyijjada jets mjaanchja'vidupe'e. ⁶ N'a'ixpts ątse'e jetse'e xnujávadat jets ntuump nkajtsp aątse'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ⁷ Nmunoo'kxtkppts ątse'e je Nte'yam jets ka'a miitse'e xtóndat juu' ve'e ka óyap; ka je'e kajxap je'e ve'e jetse'e tyunke'xüküt jets ntuump nkajtsp ątse'e juu' ve'e je Nte'yam chajkp, je'e ątse'e ntsajkp jetse'e xtóndat juu' jatye'e oy, óyame'e je jayu vya'añ jets ka'a ątse'e ntun nkäts juu' ve'e je Nte'yam chajkp. ⁸ Kux ka'a xa ve'e n'amäadaaguimdat pān ntso'oxpajkumdupe'e je tyuv je'e, n'amäadaaguimdaps uu'me'e ku ve'e nto'numda je tyuv je'e. ⁹ Paatyts ątse'e nxoondük ku ątse'e n'it yónuk aa jé yónuk joöt jets miitse'e makk m'itta to'k muk je Cristo maät. Ijpts ątse'e

je Nte'yam nmunoo'kxtuk jetse'e m'ijttinit tum oy
tum va'ajts. ¹⁰ Jidu'um xa ats miitse'e nnujáyada
namka'ana ats miitse'e najkx nku'ixta. Ax kuts
atse'e jem njé'yat, ve'emts ətse'e ya nkutojkun
nkamäkkpámüt, ya kutojkun juu' atse'e xmoooy je
Maja Vintsán jets ats miitse'e mäkk nyak'ijttinit
to'k muk je Cristo maat, ka je'e kajxapts ətse'e
xmoooyj jets ats miitse'e nyakvintókidat.

Ku je Pablo kyojtsukajxini

¹¹ Utsta ajchta utsta tsä'ada, kojtsukajxinupts
ətse'e. Je Dios maat tse'e mtaandini. Íxtada je'e
juu' ve'e myaktánjadap oy jets va'ajts, kutyonda
juu' əts miitse'e ntuknuja'yidup, nayjávajada to'k
jado'k, joojntykada oy joöt. Pän mtoondup tse'e
ve'em, m'ijttinupts miitse'e je Nte'yam maat.
¹² Nachee'njada to'k jado'k je tsojkun maat je Maja
Vintsán kajx. ¹³ Máyame'e je Dios mkejxuxjada je
utsta je ajchta jets je utsta je tsä'ada anañujoma.

¹⁴ Je Maja Vintsán Jesucristo tse'e
mkunoo'kxjadap, je Nte'yam tse'e dupámup jem
mja'vin kajxmda je tsojkun, je Espíritu Santo maat
tse'e m'ijttinit nuto'k nuto'k anañujoma miitsta.

**Ya'a tse'e je nam kojtstán juu' ve'e je
Nte'yam_ xyaktaajnjimdu je nMaj
Vintsánamda Jesucristo kajx
New Testament in Mixe, Totontepec (MX:mto:Mixe,
Totontepec)**

copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Totontepec Mixe, (Mixe, Totontepec)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mixe, Totontepec [mto], Mexico

Copyright Information

© 1989, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mixe, Totontepec

© 1989, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

47d09f80-22d6-55c5-b9e5-a04a59e3169e